

A TŐKERENDSZER TOVÁBBFEJLESZTÉSE

A tőkerrendszer továbbfejlesztése különösen a következő elveket fogja szem előtt tartani: 1. Kívánatos, hogy a munkások elitje az üzemek igazgatásában részt vegyen, ami az üzemeknek csak előnyére válhatik, másfelől pedig a munkások jogos öntudatosítását előmozdítja. Erre számos példa van; elég, ha a Marken-féle delfti gyárra utalok. 2. A munkások a vállalat nyereségében részesítendőek, amivel a Marx által támadásban részesített profitrendszer szocializálható lenne. E két elvnek keresztülvitele a kapitalisztikus rendszert társadalompolitikai rendszerré változtatná át. Vannak ezenkívül egyéb intézkedések is, amelyek a mai rendszert célszerűen átalakítják. Ilyen például az ügynevezett munkástitkárok intézménye, azaz olyan berendezkedés, melynél minden nagy üzemben a vezetőszemélyzet egy tagja kizáróan a munkások ügyeivel foglalkozik, nekik ügyes-bajos dolgaikban segítséget nyújt stb. Amerikában ez a rendszer erőteljesen fejlődött, a munkástitkárok időről-időre kongresszuson gyűlnek össze, tapasztalataikat kicserélik, további teendőket megbeszélnek stb.

További kedvező intézmény, melyet Rowentree Yorkban megvalósított, hogy a munkások számára előadásokat tartanak, a munkaidő megszakításával, a gyár feladatairól, eszközeiről, munkájáról stb. A mun-

kás, aki ma sokszor idegenül áll az üzemmel szemben így megtudja minek, kinek, miért, hogyan dolgozik, nem gép többé, hanem öntudatos egyén. Az öntudatosítást fokozni lehet – itt is Delftre utalok – még külön üzemi újság kiadásával, amely által a munkás rendszeresen informálódhat az üzemet érdeklő és azt érintő dolgokról. Ebben a lapban helyet kell adni a munkást érdeklő ügyeknek, családi eseményeknek (házasság, születés, halálozás, betegség, kitüntetés) stb. Ez fokozza az összetartást, az érdeklődést, az üzem élő, összefogó egésszé válik és megszűnik egymás ellen küzdő két tábor jellege.

Földes Béla